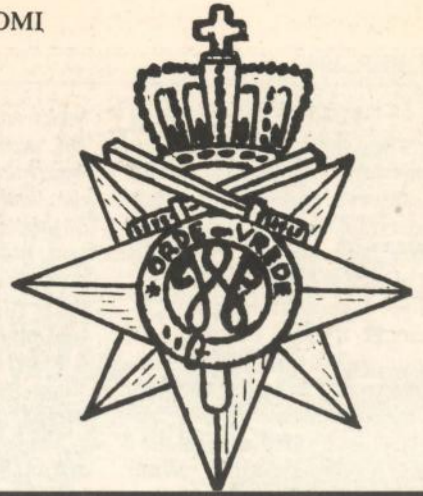

SOBAT

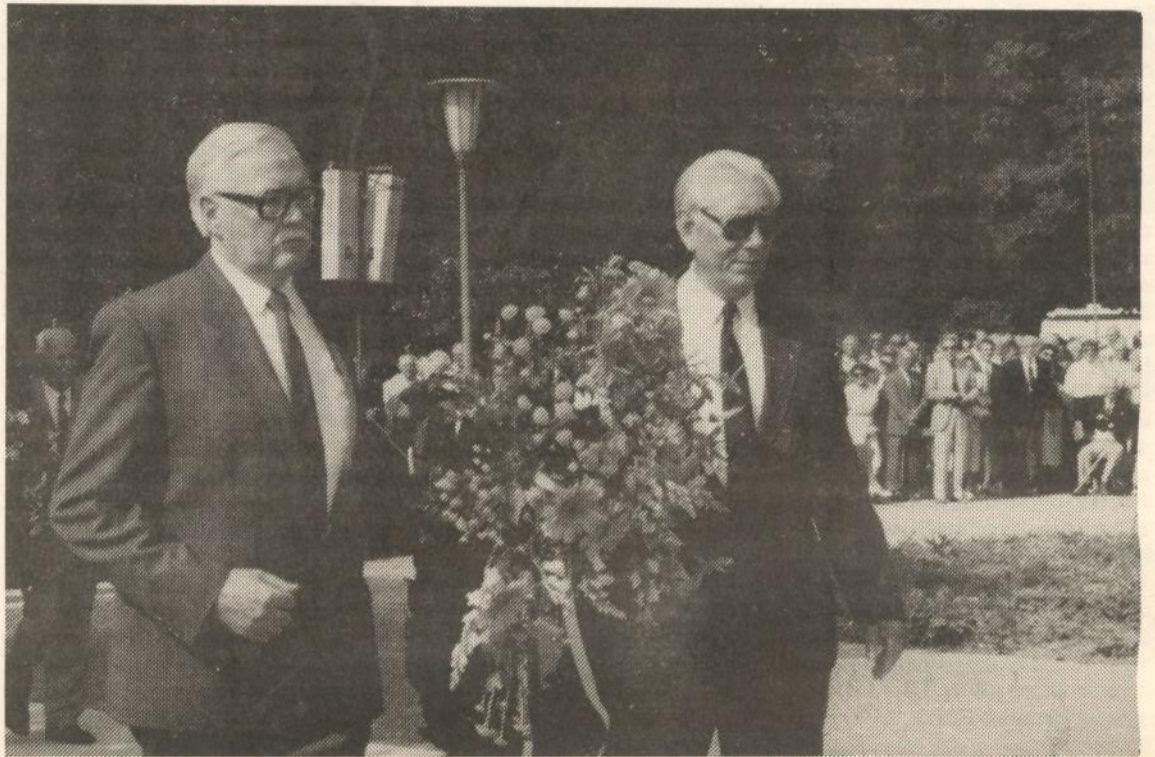
Redactie adres: J.P.C. Rausch, Koningin Wilhelminalaan 387, 2274 AK Voorburg. 070-857934
Centraal adres VOMI: K.T.O.M. Bronbeek, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem

NUMMER 9 - OKTOBER 1989

'AAN ALLEN DIE HIER VERZAMELD ZIJN...'

Op 7 september 1989 om 09.00 uur vertrok een V.O.M.I. gezelschap vanuit Den Haag naar Roermond. Het was warm-ginds onder de tropenzon van Roermond, waar circa 5000 aanwezigen onder wie vele burger- en militaire autoriteiten bijeengekomen waren ter herdenking van onze gesneuvelde kameraden. Een ieder beleefde het gebeuren met zijn eigen herinneringen. Want de grote oorlog, gevolgd door die andere oorlog heeft vele slachtoffers geverg. Onder de vele prominenten, ook Ridders begiftigd met de Militaire Willemsorde. Met hen eens de gevaren, de risico's, de doodsangst.

Zij zijn er door heen gekomen en zijn ons aller respect waardig. Een van hen was Sjoerd Lapré, Majoor b.d. en Ridder MWO.

Onze voorzitter J. Dijkema links en J. de Wit.

'Operatie OBOE'

De Majoor Lapré stelde, dat terwijl de Tweede Wereldoorlog nog in alle hevigheid woedde - afspraken werden gemaakt. De Geallieerden spraken af dat, na de oorlog niet-zelfstandige landen (waaronder Nederlands-Indië) naar zelfstandigheid gebracht zouden worden. En dit moest vanuit ordelijke basis gebeuren. Hier refereerde spreker naar de rede van Koningin Wilhelmina, die op 7 december 1942 werd uitgesproken. Een gegeven waarin de Amerikaanse "Five Star General" Douglas MacArthur zich geheel kon vinden en hij daartoe "Plan OBOE" in portefeuille had.

"Operation Oboe" voorzag in het met tien divisies heroveren van Nederlands-Indië. Maar de

Britten claimden gezag over geheel Zuid-Oost Azië; en zij kregen deze verantwoordelijkheid. En niet MacArthur, hoewel de Britten in feite er nog niet gereed voor waren en zij andere prioriteiten hadden. En dit stemde de veldmaarschalk (= vijfsterren generaal) bitter. Hij vond dat door het wegvallen van deze operatie, men een van de grootste blunders uit de Tweede Wereldoorlog heeft begaan. Maar wat gebeurde er intussen met Indië? Met inschakeling van media en andere propagandamiddelen hadden de Japanners binnen drie en een half jaar de Westerse (dus Nederlandse) cultuur systematisch vernietigd. Men kweekte doordringende vijandschap jegens Nederland en Geallieerden.

De slogan van Japan!... Azië voor de Aziaten en één Groot-Azië onder de supervisie van Japan!... "De vijand versterkte de identiteit van de Indonesische natie en richtte zelfs een Indonesisch leger - de "Peta" - op. Na de Japanse kapitulatie hebben zowel Britten als Japanners zich niet aan gemaakte afspraken gehouden. En op 29 september 1945 liep de emmer over, toen een Britse generaal voor "Radio Singapore" verklaarde dat deze het Nederlandse gezag niet erkende(!). Als lid van de Inlichtingendienst bevond Lapré zich in Singapore, toen hij getuige werd van deze fatale voordracht. De gevolgen van deze rede vindt men neergeschreven in "Diplomatie of Strijd" van dr. J.J.P. de Jong van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en in de politieke biografie van de Indonesische Generaal Nasution door

Penders en Sundhaussen. Wat voorspelbaar was, gebeurde - de vlam sloeg in de pan. De door Japanners massaal overgedragen wapens, vielen niet enkel in handen van waarlijk Indonesische vrijheidsstrijders. Veel wapens belandden bij anarchistische groeperingen, die hun aanvallen niet enkel tegen militaire doelen hebben gericht. Op grote schaal hakte men in op de weerloze Nederlandse en Nederlands Indische gemeenschap. De tomeloze ad hoc groepen gingen op vreselijke wijze tekeer. Duizenden mannen, vrouwen en kinderen zijn door hen om het leven gebracht. Veelal op bestiale wijze. Velen werden door Britten, KNIL-troepen en gekapituleerde Japanners gered; maar nog veel meer bleken reddeloos verloren. De Indische gemeenschap rouwden, het graf van velen heeft men tot op heden nooit

kunnen vinden. De KNIL-groepen hebben welhaast het onmogelijke gedaan, hoewel het KNIL nog niet sterk genoeg was voor deze taak. Maar laten wij nooit vergeten dat, de redding uit Nederland kwam. Deerlijk gehavend na vijf jaar Duitse bezetting, vertrok men massaal naar de Oost. Ginds hebben zij de gemeenschap behoed voor een extreem lot. Maar eerst waren pas bevrijde krijgsgevangenen en jeugdige schoolknappen - de Indische oorlogsvrijwilligers - aan bod. Zij vochten met heimelijk veroverde wapens of andere wrakke middelen. Later kreeg men steun vanuit Nederland gekomen militairen en eenheden van het Korps Mariniers; maar het leed was nog niet geleden. Men kreeg de situatie met demarkatielijnen, waarachter duizenden landgenoten zich als gij-

Vervolg op pag. 2

Mevrouw H.T. Spoor-Dijkema en Brigade Generaal der Fuseliers R. Bockholt.

De voorzitter van het Veteranen platform de Generaal-Majoor b.d. der Artillerie T. Meines, rechts. Links de luitenant kolonel b.d. J.G. Brouwer van het Garde regiment fuseliers 'Prinses Irene'.

Vervolg van pagina 1 zelaars bevonden. Na'n drie en een half jaar Japane kamptijd, een herpauze van internering voor hen; de interne toestanden verschilden nauwelijks van de Japane. Onze troepen werden geleid door legercommandant Generaal S.H. Spoor - een man van bijzondere allure. Hij was "Onze Generaal" - wij gedenken hem ook vandaag (groot applaus!). Lapré verbleef van 1951 - 1955 op Nieuw Guinea. Want ook daar ageerden de Nederlandse strijdkrachten. Het was een woest en onherbergzaam land, waarvan een journalist opmerkte dat: "...Onze Lieve Heer iets had vergeten; Zijn Schepping was nog niet voltooid...." In een discussie stelden men later dat, de periode 1960 - 1962 militair zinloos te noemen was. Lapré reageerde hierop door te wijzen, dat het Nederlands optreden de poort heeft geopend (zij het jaren daarna) voor volks-raadpleging. Want Papuas behoren tot het Melanesisch kultuurgebied en hebben recht op het zelfbeschikkingsrecht. Lapré besloot zijn indrukwekkende rede, met ons te wijzen op onze laatste plicht ten overstaan van onze gevallen. Wij moeten zorgen voor veteranen die letsel hebben overgehouden van die jaren of die in materiële nood verkeren. Daarom werd op 2 mei 1989 een platform opgericht, waar tenminste twaalf veterane-organisaties in verenigd zijn terwijl anderen zullen volgen. Platform voorzitter is Ted Meines, generaal b.d.

Zeer indrukwekkend waren de woorden van de heer Pierre Huyskens die volgde na de toespraak van de majoor b.d. Lapré. Omkranst door gedragen klanken, kwam Pierre Huyskens met het stemmige "Dodenappel". Een bouquet dat in vele demensies opbloeide; met bloemkelken van angst, verdriet en trieste leegten. Met emoties, het afscheid en gevoelens van ontroostbaarheid. Wij kennen zulke momenten.

"...Aan allen die hier verzameld zijn - neem nu zijn naam in uw gedachten. Laat uw herinnering de vrije loop en keer nog even terug naar toen..." Toen het vaderland van hem verwachtte, dat hij zou gaan en hoe dan ook zijn plicht zou doen. Hij was nog jong en wellicht ook welgemoed. De oorlog hier had hem gespaard, maar wat hij toch niet had vermoed - die lange reis, dat vreemde land, die zon, de sawahs en de palmen en heel die paradijselijke pracht van het overzeese rijk onder Neerlands vlag - die gordel van smaragd - hij heeft het niet verwacht dat, daar z'n graf zou zijn. Dat hij de thuisreis niet aanvaardde mocht, neem nu zijn naam in uw gedachten; de naam gesierd en koninklijk be kroond met K.N.I.L. Vier letters slechts - maar samen het verhaal van moed, beleid en trouw; van taai wil tot Koninklijke Dienst aan het overzeese Vaderland en de Vorstin. Vier letters slechts. die staan voor vele namen wier heldendom op dit moment een heel bijzondere flonkering geeft aan het nationale Monument. neem nu zijn naam in uw gedachten, opdat hij in stilte van dit park en bij de ere-wachten van deze oude bomen, in het welhaast tropisch licht van deze zon nog even heel reëel bij ons kan komen, zoals hij was toen hij in wapenrok - den Vaderland getrouwe - naar het verre ereveld vertrok. Of neem een

reeks van namen voor uw geest. De makers van het peloton waarmee u op patrouille was - die nacht - de mannen van uw bataljon dat met zo zwaar verlies zijn taak volbracht. De doden van uw regiment, van wie u behalve hun moed en goed humeur ook nog de gezichten kent. Laat uw herinnering de vrije loop. Laat uw geest stijgen als een arend naar de eeuwigheid, waar zij in vrede rusten na gestreden strijd. En laat het even stil zijn - nu - het levend water zal hun namen ruisen - zij zijn onder ons, ontstegen aan hun kruisen.... De plechtigheid werd besloten met "Land of Hope and Glory". hen zij de glorie - zij lieten ons de hoop.

F. Sands

Sobats laat deze woorden eens goed tot u doordringen. Lees het aandachtig. Uw redactie zag het beeld van de marechaussee der 1e klass Harry Hen-

driks. Hij had bij de bevrijding zijn moeder en een zuster verloren bij het spervuur gelegd door de Amerikanen tegen de Duitsers bij de gevechten om zijn huis te Oeffelt. Met Harry keerde nimmer terug Marinus van der Linden, marechaussee der tweede klasse en de soldaat Lim Tong Soen.

Zij reden in een hinderlaag van de Siliwangi Divisie in de omgeving van Madjalengka. Marinus dikteerde zwaar gewond een afscheidsbrief aan zijn moeder via de aalmoezener. Kort tevoren had hij zwaar gewond zijnde en liggend onder de 15 cwt, de aalmoezener met zijn chauffeur gewerkt om door te rijden waarmee hij hun leven redde tot ze aangetroffen werden door de Sobats van het Mitraileurbataljon. 50% van het Detachment Militaire Politie Madjalengka was uitgeschakeld. Het korps Militaire Politie liet meer dan 60 makers achter.

REHABILITATIE VAN EEN ACHTERBLIJVER

Reeds op 7 augustus 1989 schreef een onzer sobats van het v.m. onderdeel 3-8 Regiment Infanterie het volgende aan uw redactie. Een en ander was het gevolg op de reacties op de oproep die als volgt luidde:

OPROEPEN

Apple tree Productions B.V. wil voor een documentaire voor de RVU-televisie graag in contact komen met Ned. oud-militairen (vrijwillig en dienstplichtig) die in de periode '45-50 in Indië zijn geweest, die bereid zijn voor de camera te vertellen over hun ervaringen toendertijd. Tevens gezocht films en foto's zelf gemaakt. Reacties voor 12 mei L. Timmer, Fluiterdreeuw 26, 6871 LP Renkum, 08373-16519. Onze sobat had daarvoor zo zijn bedenkingen en schreef als volgt:

Mijne Heren,

Enige tijd geleden is een oproep, zoals hiervoor aangegeven, in enkele dagbladen gedaan om mensen te bewegen hun belevenissen in Indië in de periode 1945-'50 te belichten. Eén onzer heeft daaromtrent direct contact met betrokkene opgenomen, ook al omdat hij na vorige publicaties via pers en t.v. contact had gezocht met de samenstellers.

Zoals ook door u gemeld, is deze media veelal negatief over ons verblijf in Indië in die periode. Zoals eens werd geantwoord; "Positieve feiten is voor ons geen nieuws!"

Mede door een dergelijke instelling werd op zijn verzoek met diverse vrienden contact gezocht en werd het verzoek gedaan op deze oproep te reageren.

Enkelen hebben daaraan gevolg gegeven en inmiddels hebben enkele gesprekken en opnamen plaats gevonden. Daarbij is o.m. gesteld, dat de opname vóór de uitzending gezien moet worden, daar in anderhalf uur ca. 15 personen aan het woord zouden komen. Er is steeds persoonlijk overleg geweest. De manier van

interviewen was vaak scherp, maar wel positief.

Voor enkele zal een moeilijk punt zijn, dat ook nu Herman Wigbold bij de redactie zit.

Wij menen er goed aan te doen u hiervan op de hoogte te stellen, waarbij nog vermeld kan worden, dat de uitzending op zaterdag 9 september via de N.O.S. plaats vindt.

Een vermelding van dit laatste via "Sobat" zal wel niet mogelijk zijn, zodat een grotere groep hiervan kennis zou kunnen nemen.

Met vriendelijke groeten

"Voor enkelen zal een moeilijk punt zijn, dat ook nu Herman Wigbold bij de redactie zit" (Zie bovenstaande brief)

Vervolgens ontving de redactie een brief van 27 augustus welke wij hierbij onverkort laten volgen:

Wij hebben U met ons schrijven van 7 augustus j.l. ingelicht ten aanzien van een uitzending via de N.O.S.-televisie op zaterdag 9 september a.s.

Zoals daarin is weergegeven, werd door één der deelnemers uitdrukkelijk verzocht hem voor de uitzending inzage te geven van het samengestelde ten aanzien van zijn aandeel.

Van betrokkenen vernamen wij thans dat hem is bericht, dat hij niet in de uitzending zal komen. Er wordt dus weer uitdrukkelijk geselecteerd, waarbij benadering van diverse zaken weer uit één gezichtshoek wordt gezien en dat een andere kritische kijk met een toelichting op de achtergronden van een mogelijk onjuist optreden niet aan hun doel beantwoord. We gaan dus weer dezelfde kant op als bij vorige gelegenheden en zo zal er nimmer een ander beeld worden geschaapen en krijgen wij nog steeds de Zwarte Piet toespeeld.

Naast de fouten die gemaakt (zullen) zijn, weten wij echter dat er zeer veel positieve feiten aangedragen kunnen worden. En dat is nog steeds geen nieuws

voor deze media-mensen. het doel van onze taak met dit laatste punt wordt er alleen maar door bevestigd, maar mag kennelijk niet gezien of gehoord worden. Gelukkig dat vele oud-militairen beter weten.

Maar aan den volke wordt alleen maar bericht gedaan van de slechte hoedanigheden.

En hoe wil je dat alles na ruim 40 jaar nog precies uit de doeken doen, zonder alles uit te spitten en vooral de achtergronden en aanleiding boven tafel te brengen.

Wij meenden u ook van deze gang van zaken op de hoogte te stellen, omdat het al tevoren een licht werpt over deze uitzending en velen nog kritischer zullen kijken. Op een kleine bijeenkomst met een aantal van onze mensen konden wij dat al constateren!

B.B.

VAN DE REDAKTIE

Beste sobat van 3-8 R.I. en met U vele anderen het volgende: De medewerkers die de "ACHTERBLIJVER" Wigbold aantrok waren zeer betrouwbare medewerkers van R.V.U. Natuurlijk geloofden onze geïnterviewden kameraden in een positieve uitgangstelling. De reportage was zeer "positief" de politici deugden niet en van het geringe percentage achterblijvers, die overigens bij ieder leger van een democratische staat voorkomen, was hij de man die alles duidelijk zag. Hij zag al meteen niets in dat optreden. "het was bij voorbaat een verloren zaak" Daarbij schreef hij al meteen 300.000 Nederlanders af die in de loop der jaren het vege lijf konden redden dank zij de gezamenlijke inspanning van de toenmalige krijgsmacht.

"U maakt mij niet wijs dat er nooit dingen zijn gebeurd waarvan u achteraf zegt, dat had ik niet moeten doen." Een suggestieve vraag die moeizaam werd beantwoord. Beste Herman ik heb de band diverse malen bekeken en uit het geheel krijg ik eerder de indruk dat je je wenst te rehabiliteren over het "achterblijven." Je tracht je gelijk te vinden met de ondersteuning van de geïnterviewden. In het hanteren van de behangers-schaar knipte je stukken die bij jouw verhaal het beste paste. Voorbeeld? Generaal Kruls hield een toespraak, jij vertoont er een slachtoffer bij. Het verhaal zou te lang worden. Je stelde een "Produkt" samen die in het niet zinken bij de prestaties van "OPERATIE PRODUKT." "ONZE GENERAAL" had toen in Den Haag al zijn beklag gedaan." Ik ben geen Commandant van een schiettent."

Je interpretaties worden in het geheel gegeven uit de gezichtshoek van een "achterblijver" waarbij je behalve de toenmalige Krijgsmacht ook het thuisfront die zich dag en nacht uitsloofden voor de "Jongens overzee" blaameert. Onze generatie had een andere instelling en dan mag je misschien in jaren met ons meegaan, weet ik zeker dat de woorden "mijn generatie" niet zo gelukkig zijn gekozen.

Toch is er een lichtpunt. "Zij" de Indiëgangers hadden destijds een "muur om zich opgetrokken" zo blijkt uit je interviews. Een muur van ruim 180.000 metselstenen van de beste kwaliteit, bijeengehouden door de beste metselspecie van het Bouwbedrijf B.V. Nederland waarbij de onderaannemer B.V. Defensie kon bogen op een goede uitvoering van het werk. Dat het logistiek niet altijd klopte is juist, de één at muisjes, de ander marmelade. Weer anderen kregen drie blikjes sardientjes. Bolle weggooiden, platte openen. Bedenk wel dat het thuisfront kaken at, afgewisseld met kakenpap en kaak na. Er is niet een van onze sobats gestorven aan hongeroedeem.

De muur wordt lager, dat gaat ook niet aan de oud strijders voorbij, de tand des tijds vreet aan ons. Zo lang jij er slechts enkele stenen uit kan peuteren deert het ons niet.

Volgende keer kun je ze niet eens door een natte krant trekken. Trouwens het tijdstip van de vertoning kon je niet slechter kiezen, amper twee dagen na de grote herdenking van onze gevallen makers te Roermond. Jammer dat alle sobats daar noodgedwongen toe hebben bijgedragen om dit tonnen kostende "PRODUKT" te financieren middels de Omroepbijdrage.

J.P.C. Rausch

Een andere sobat beklagt zich over het feit dat hij soms moet reizen om onze bijeenkomsten te bezoeken. Dat klopt, sobat. Het is de wens van het bestuur dat de bijeenkomsten meer gedecentraliseerd worden gehouden. Vele afdelingen gaan naar de sobats toe op diverse plaatsen in Uw provincie zodat de reiskosten beperkt blijven. Werken we ook nog mee aan het milieu. Van Maastricht naar Mook, van Breda naar St. Oedenrode en van Haarlem naar Den Helder zijn nu eenmaal afstanden die we 'swinters liever "achter de zandzakken" doorbrengen. We moeten eruit, de mensen opzoeken, achtervolgen, dan ben je pas goed bezig.

Reünies

WAT DREUNT DAAR OP DE HEIDE?

Op 13 oktober 1989 houdt de 5e Afdeling Veldartillerie, V brigade, West- en Midden Java 1946-1949 haar jubileumreunie op het A.S.K. (De Knobbel) te 't Harde onder het motto A.5 Veld 40 jaar thuis. Van diverse "oud-rokende vulkaangenoten" zijn er nog adressen onbekend. Inlichtingen bij G. Flameling, Suze Groeneweglaan 133, 3021 DT Rotterdam, telefoon 010-4776103. Artilleristen: Bij de stukken!

In 1944, 45 jaar geleden, deden de eerste vrouwelijke militairen hun intrede bij de Koninklijke Marine. Om dit te vieren zal op woensdag 1 november een reünie worden gehouden in de marinekazerne in Amsterdam voor alle ex- en actief dienende vrouwelijke militairen van de Koninklijke Marine. Inl.: MARVA, p/a Kornalijnhorst 145, 2592 HV Den Haag.

Van de familie ontvingen wij het bericht dat ons lid J.A.A.G. Mesters op 25 augustus 1989 is overleden. Wij wensen alsnog de familie veel sterkte toe bij het verlies van hun dierbare.

Eerstvolgende "Sobat" verschijnt januari 1990
Verzoeken de kopij uiterlijk 1 december 1989 in te zenden

MIJMERINGEN

Toen de republiek Indonesia werd geboren in een baaierd van vuur en een zee van bloed, hielden de vele duizenden uitgezonden Nederlandse mannen en vrouwen zichzelf, zo goed als dat gezien de omstandigheden mogelijk was, op bewonderenswaardige wijze onder controle. Machteloze woede maakte zich van hen meester bij het aanschouwen van zinloos afgeslachte vrouwen en kinderen door religieuze fanaten. Op dat moment wisten ze ook dat ze daar een taak hadden. Kan een buitenstaander zich de reactie voorstellen van een van de uitgezonden, die zijn kameraad terug vond met afgehakte ledematen en onherkenbaar verminkt? De jacht op de onverlaten werd ingezet. In die gevallen waarbij ze werden gegrepen mochten ze op geen enkele clementie rekenen. Het liep slecht met hen af en met het afkappen van ledematen hield niemand zich bezig.

Arresteren, opsluiten, verhoren, processen verbaal, verdediger, voorgeleiden? Waar praten we over anno 1945/1946? Jaren geleden meenden bepaalde figuren dit soort zaken breed uit te meten als oorlogsmisdaden. Een misdaad is een zedelijk slechte daad en zedelijk kan dan weer zijn: overeenkomstig de heersende opvatting van wat goed is. Dat heersende opvattingen tijdens een revolutie in een, tengevolge van jarenlange barbaarse bezetting, ontredder land in de veertiger jaren verschillen van die in een uitstekend georganiseerd land, in de tachtiger jaren en na veertig jaar vrede, zal iedereen duidelijk zijn. In de roerige jaren zestig waren er de kreten over koloniale uitbuiting. Iedereen die zich, zowel vóór de inval van de Jappen als erna, in Indië hadden bezig gehouden dienden met het schaamrood op de kaken rond te lopen. De kreet 'moordenaars' kon zelfs in de media worden vernomen. Alweer volgens de heersende opvattingen was het, voor de oorlog, bepaald geen schande een koloniale mogendheid te zijn. Het is niet moeilijk om uit geschiedkundige bronnen vast te stellen dat er internationaal veel waardering bestond voor de wijze waarop Nederland zijn koloniën bestuurde. 'Dat grote vertrouwen in de humane en democratische gezindheid van de koloniale regering was bij een groot deel van de (Indische) bevolking aanwezig'. Voor dat outsiders ons zouden willen indelen in de categorie 'onverbeterlijke neo-kolonialen'

willen we ook een ander geluid laten horen. Er was helaas ook sprake van het 'grievend hooghartig denigreren van alle zelfbewustzijn van Indonesische intellectuelen'. Het Nederlands Indische Gouvernement ging te vaak van de veronderstelling uit dat intellectuele landskinderen niets voorstelden en alleen maar lastig konden zijn. Een goed voorbeeld hiervan is de edele Sumatraan (geboren op 5 maart 1909) Sutan Sjahir. Hij werd in 1934 gearresteerd en veroordeeld tot verbanning naar Boven Digoel (Nieuw Guinea) wegens: 'haat zaaien en gevaar voor de openbare rust en orde'. Waarvan hij beschuldigd werd is nooit duidelijk geworden, en een proces heeft nooit plaats gevonden. In 1942 werd hij door de Jappen bevrijd en weigerde met hen samen te werken. Hij stierf in Zwitserland op 9 april 1966. Zijn in 1945 geschreven boek 'Indonesische Overpeinzingen' is zeer de moeite van het lezen waard.

Mijmerend en schrijvend over dit soort zaken lijkt het belangrijk de mening van Indonesiërs te vernemen.

We waren in Jakarta (en elders) op 15 augustus 1985, toen de republiek Indonesia haar 40-jarig bestaan vierde. We vertoefden temidden van ingetogen, feestvierende, tolerante en plezierige mensen. We waren blij met hen. We stonden er toen de vuurpielen de lucht in zoefden, om veelkleurig uiteen te spatten in de warme tropische avondhemel. We zagen in de slotapothose van het vuurwerk de Garuda oplichten in fantastische kleuren. 'BHINNEKA TUNGGAL IKA' - Eenheid door verscheidenheid. Met dit symbool en die spreuk konden we dat volk van 300 verschillende etnische groepen, die 250 talen spreken, alleen maar

alle goeds voor de toekomst toewensen. Tussen die feestvierende mensen, jong en oud, hoog en laag, Islamitisch, Christelijk of van welk geloof of ongeloof dan ook, voelden we ons plezierig. Over de koloniale overheersing gedurende eeuwen werd geen enkele toespeling gemaakt. We waren in het land van de glimlach, al wil een operette ons doen geloven dat dat land China zou moeten zijn. De glimlach van de serveersters, de kamermeisjes en jongens, de taxi-chauffeurs, de bedienden in winkels, in supermarkten, parkeerpauzes en de bedelaar. We zagen een toerist met een royaal gebaar vijftig rupiah in zijn versleten, vettige topi gooien en dat was dan de tegenwaarde van een dubbeltje.

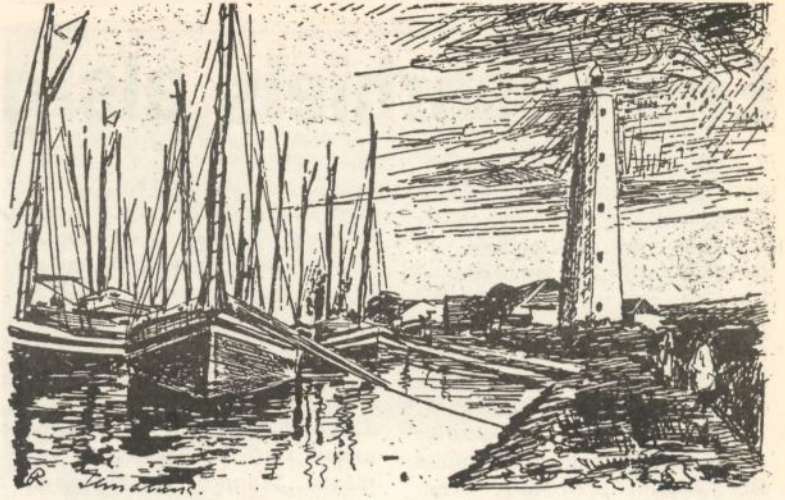
We hadden een gesprek met de aimabele, bejaarde Sundanese Enok Yatikasari. Als dezesmeisje van goede huize had ze de zogenaamde 'Europese Kweekschool' doorlopen. Aan die vooroorlogse Kweekschool, met Nederlands onderwijzend personeel, bewaarde ze de beste herinneringen. In de dessa waar ze later heel haar leven les zou geven lag in de 'tijd van de revolutie' ook een detachement Nederlandse soldaten.

Deze jonge, enigzins ruwe, maar betrouwbare mannen, die van haar land, de zeden en de gewoonten niet zo bar veel begrepen hadden de dessa en de hele streek voor veel onheil behoed, aldus Enok. 'Ik ben nog dankbaar dat ze er toen waren'. Grote indruk had op haar, haar collega's het desahoofd en vele anderen gemaakt het feit dat die Nederlanders toen zich volledig zelf verzorgden. Door jarenlange verwaarlozing waren een aantal houten bruggen ingestort zodat de bevoorrading door de lucht kregen. Later toen de bruggen waren hersteld kwam de fouragewagen dagelijks. Voor bewezen diensten werden door hen een vergoeding gegeven. De wasvrouwen, de hulpjes in de keuken, de dragers en de gidsen kregen allen een vergoeding. Later zelfs werd er huur betaald voor de huizen die in ge-

bruik waren genomen. Heel geweldig allemaal en ze spraken daar nog regelmatig over. Maar ja mijnheer: 'Ik ben nu de gelijke van de Nederlanders!' En dat was dan de kern waar het allemaal om draaide. Het nationalisme van toen was waarschijnlijk ook de projectie van het minderwaardigheidscomplex in de koloniale verhouding.

We spraken met kapitein Musman Suleiman, detachementscommandant van een post in de bergen van de Pasundan. In 1949 had hij die post (met gelijke sterkte) van de Nederlanders overgenomen. Die Nederlanders hadden op 1 januari 1949 een aanval gehad van vele honderden, slechts sporadisch bewapende, religieuze fanatiekelingen. Het Nederlandse detachement had slechts zoveel vuur afgegeven als nodig was om de merendeels met kapmessen be-

wapende verdwaasden van zich af te houden. Musman's strijd had geduurd van 1949 tot begin 1962. En toen waren alle kampings in een straal van 15 kilometer rond zijn bivak door zijn tegenstanders afgebrand, de bevolking verpauperd en ontredder, de vijand vernietigd. Had dat veel mensenlevens gekost? Ah, moeilijk te zeggen, zei Musman, beribu-ribu-duizenden. Die Nederlanders, zei Musman verdrietig, hadden meer vuurkracht en meer munitie dan ik in twaalf jaar bij elkaar heb gezien. 'Ze hadden mij en mijn mannen en de bevolking uit de hele streek een grote dienst kunnen bewijzen als ze hadden doorgevoerd totdat er geen doelen meer waren geweest'. Ook met die wetenschap zou een Nederlands detachement weer dezelfde vuurdiscipline hebben opgebracht. Het lag nu eenmaal niet in hun aard om met kapmessen bewapende en deels 'onschendbaar' gemaakte tegenstanders massaal neer te knallen.

Musman had maar één arm. Zijn andere arm was afgekapd in de twaalfjarige strijd. Hij had zijn overhemd losgeknoopt en zijn broekspijp opgetrokken om de griezelig lange lidtekens te tonen.

In 'Taman Mini Indonesia', het glorieuze openluchtmuseum, spraken we met exotische, lieflijke Ketut Suarini en haar medestudenten van de Universiteit. Ze waren zeer geïnteresseerd in wat er zich afspeelde in de revolutie. Hun geschiedenis werd niet geschreven, net zo min als

heroïsche strijd van de Indonesische strijdkrachten. We moesten wel eens glimlachen en Haman begreep dat. Militairen- en oud-militairen, over de hele wereld, spreken eenzelfde taal. Wij hebben ook onze 'van Speyck' gehad, die zichzelf en zijn bemanning in de lucht liet vliegen. Heel Nederland vierde in de vorige eeuw die heroïsche daad. In werkelijkheid was het een aaneenschakeling van maritieme stommiteiten. En toen woende de Antwerpenaren de papieren en de vlag van het schip opeisten, meende van Speyck zijn sigaar in het kruutmagazijn te moeten gooien, zonder de moeite te nemen zijn bemanning te waarschuwen.

We hadden gesprekken met velen. Uit al die gesprekken kregen we de bevestiging dat we het zo goed mogelijk hebben gedaan, naar eer en geweten en met inzet van onze gehele persoon. Met politiek hadden we niets te maken. Het expeditieleger voerde opdrachten uit. Op enige van de gesprekken hopen we in komende 'Mijmeringen' terug te komen, als de redactie dat dienstig acht.

Onder een geweldige Waringin zaten we onze gesprekken met fiere, zelfbewuste, moderne Indonesiërs te overdenken en onze aantekeningen te rangschikken. Het duurde niet lang of één van die beminlijke schepsels uit dat heerlijke land kwam bij ons zitten. Je bent daar niet lang alleen en misschien zijn er daar geen eenzame mensen. Ons schoot het gedicht te binnen van mevrouw M.E. Angenent-van Raemdonck:

Waringin
Gebogen als ouden van dagen
Gestregeld in liefde en hoop
Het samen dragen en verdragen
Geboren uit de streng die haar baarde
Door de eeuwen heen vergrendeld met de aarde
De boom van liefde en verdriet
De boom van hoop dat doet leven

Zo is mijn herinnering aan een eeuwen oude en altijd groene waringin. S.M.

Bij de pentekeningen van Ries Molenaar: Beelden uit het Indië van toen en het Indonesia van nu. Bij velen zullen de herinneringen oproepen aan kameraadschap, een grootse natuur en, gewoon, aan mensen waar wij van hielden.

Een spoorbiels als grafzerk

Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden onthulde op 24 juni 1989 het gedenkteken ter nagedachtenis aan slachtoffers van de beruchte Burma-Siam spoorlijn, op het terrein van het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen "Bronbeek" in Arnhem. Een waarlijk grootse dag voor de heren H.K. Engel en B. Dros, respectievelijk voorzitter en secretaris van het Comité Burma-Siam Spoorweg. Wanneer we naderhand in een rustig hoekje zitten, laat de heer Dros ons de voorschetsen zien van het inmiddels gerealiseerde monument. De secretaris vertelde ons, dat, het idee daartoe geboren werd op de "Reunie '88". Het zou een speciaal gedenkteken worden voor krijgsgevangenen die eens aan de Burma-Siam spoorweg werkten. Wat hetgeen van 1942-1945 ginds in de jungle gebeurde, zou in geen geval vergeten mogen worden. "Want dit kun je niet maken!", beklemtoont Dros. Want was dit niet een episode van tegengestelde doelstellingen. Het meedogenloze kadaverdiscipline in letterlijke zin, contra het willen overleven met minder dan minimale levensvoorwaarden. Zo'n tijd vergeet je nooit, wanneer je eens in zulk extreme situatie gedempeld was. Het drama speelde zich af in de oorlog, tussen Tamjosaat in Burma en Noplakuk in Thailand. En op stille momenten vraag je je af, hoe het mogelijk is dat zo'n 70-80% toch deze hel heeft overleefd. Want zo kregen krijgsgevangenen slechts een derde deel van het hoognodige voedsel, noodzakelijk voor het verrichten van zwaar werk. De mannen hadden geen onderdak - ze moesten de erbarmelijke onderkomens zelf bouwen met krakkemikkige materialen. Ook moest men het zonder medicijnen, het verstrekken van kleding en schoeisel doen - wat je aan had, was goed genoeg. En wanneer het aan de Jap lag, gaf deze de mannen slechts één rustdag in de maand - voor de rest ging alles t'roes door. De gevolgen waren meer dan verschrikkelijk. Je kreeg te maken met een totale uitputting als gevolg van a-avitaminose. Dros toont ons de gehele staalkaart - hongerodeem, heel duidelijk; malaria, dysenterie, cholera, typhus, diarree, beriberi en vele gevallen van tropenzweren. Want het oerwoud

was zwaar vergiftigd door de lijken die er lagen. Een situatie die door tropenregens ernstig werd versterkt. En de regens zijn er niet mis. Wanneer we regenval in millimeters meten, in de natte moesson ginds, dit in meters gebeurt. In drie maanden tijd kan zo'n 11 meter - dus 11.000mm regen omlaag komen. Het dencijfer was hoog. Om de twee meter werd een spoorbiels geplaatst. Wanneer wij bedenken dat elke biels figuurlijk verbonden is met een dode, deze spoorweg rust op de grafzerken van velen. Het zijn er 200.000 - tweehonderd duizend levens die door de dampige wildernis waren opgeslokt. Een deel van dit dodencijfer gold voor de Romushas. Romushas waren Indonesische dwangarbeiders, die de Jap in bezette gebieden ronselden. Velen van hen kwamen uit Java. Ruim 180.000 man stierven in de wildernis. Hun hoog sterftecijfer kwam door het gemis aan artsen. Ze hadden geen medicijnen en geen geestelijken om hen in moeilijke momenten bij te staan - ze waren aan het werk overgelaten. Maar wanneer wij ons afvragen, waarom veel van onze krijgsgevangenen deze episode hebben overleefd kunnen wij een aantal factoren opmerken. Zo was je nooit alleen. Je was samen met tienduizenden anderen, hetgeen gunstig was voor het moreel. Je kreeg hierdoor een sterke saamhorigheid - bij het zware werk namen de sterken de zwakkeren in bescherming. Natuurlijk liet je je sobats nooit in de steek, want vrienden deden dit ook niet. Belangrijk waren onze doktoren. Onze artsen hadden een geweldige tropenervaring. Dit betekende dat het Nederlandse verliescijfer een 18-19% was. Bij de Engelsen bedroeg dit 29%, bij de Australiërs 31%. Daarnaast hebben Geestelijken goed werk gedaan. De pastoor en dominee werkten volledig samen. Samen gingen zij de zieken langs, steeds was een van hen aanwezig bij de stervenden. In die dagen lag Dros in een barak voor tropenzweren. Een ver van aantrekkelijk oord, rottend vlees verspreid een haast ondraagelijke stank. Het linkerslaapje van de secretaris had afschuwelijke wonden, waarin de maden als een leger infanterie heen en weer marcheerden. Aanvankelijk waren maden nuttige instru-

menten. Ze vreten het wondpus op - aten de wond schoon. Maar voor heel zwakke mensen vormden zij een probleem. Je moest deze maden steeds uit je wonden peuten voordat deze zich door het gezonde, levende vlees heen aten. Deze jongen kon zijn wonden niet meer schoonhouden. Langzaam vergiftigden ziektekiemen diens lichaam. Op het laatst kon hij zijn armen niet meer bewegen. Z'n makkers voerden hem, totdat hij ook niet meer kon slikken. Het einde werd toen zichtbaar. Op het moment dat hij stierf, ging hij recht overeind zitten - de armen recht voor zich uitstrekking. Aan zijn gezicht was te zien dat hij iemand zag, die hij kende en die hem wilde meenemen. Wellicht zag hij z'n moeder? We weten het niet - want hij was nog te jong voor een vrouw. Hij is niet in pijn gestorven.... Aan de andere kant lag een jongen, die zijn polshorloge aan de Jap verkocht had. Voor een beetje Jodoform - goed middel tegen gevaarlijke zweren. De Jap had zulke zaken wel in zijn apotheek, de krijgsgevangenen kregen ze eenvoudig niet. Door de transactie kon de man zijn wonden helen en Dros kreeg van hem het resterende theelepeltje medicijn. In die dagen gingen leven en dood, hand in hand. Zachtzinnig waren de Jappen niet, wanneer het om zieken ging. Om hun werkschema te stellen, werden de zieken door de Jap gebruikt. Er waren kampoudsten, die weigerden om hun zieken uit te leveren. Overste Platte was daar een voorbeeld van. Soms kon zo'n verschil van mening hoog oplopen. Dan werd de kampoudste voor straf 24 uur in de houding gezet. Het waren momenten dat, 's mans mentaliteit duchtig werd beproefd. Eens hield Platte vol door al die uren te blijven staan. Maar het resultaat was dat, men de miserabele toestand van de zieken respekteerde. Zelf heeft Platte de kamptijd overleefd. In die dagen was het vooral de instelling van de man, die hem door het kampleven leidde - depressief moest je zeker nooit zijn. De nare houding van de Jap - dat slaan voor het minste geringste, heeft ertoe geleid dat waar men kon het werk gesaboteerd heeft. Wanneer men rottend hout vond, dit in het talud ging waardoor de zaak aardig

De voorzitter de heer H.K. Engel

verzakte, onder de hevige stortregens. Wanneer de Jap even niet keek, de piketten verkeerd geplaatst werden waardoor de baanvakken slecht op elkaar aansloten. Men zaagde stilletjes balken door en plakten deze weer op elkaar. De steunbalken hielden het dan niet onder het gewicht van de aandenderende lokomotieven, waardoor deze in het ravijn stortten. "...Meer dan dat erover heen gekomen zijn...", glimlacht onze gastheer. Belangrijk is dat door die sabotage, de opzet van de Jap niet is gelukt. Men had berekend om 3.000 ton per etmaal over de spoorlijn te kunnen voeren, om het leger in Burma in stand te houden. Door sabotage en hoge sterftecijfers, heeft men het nooit verder dan 500 ton gebracht. De spoorlijn was voor de vijand heel urgent, omdat Nippon op zee niets meer te vertellen had. Moge daarom deze wetenschap tot steun zijn voor nabestaanden van hen, die daar gebleven zijn. Vooral wanneer men naar de zin van het zijn zoekt. Zelf vond Dros in de aan-

wezigheid van Z.K.H. Prins Bernhard, de erkenning voor hem en voor allen die deze bewegende periode hebben meegeemaakt. Toch zit het onze gastheer hoog dat na de oorlog in Nederland terugkomend, zij allen deze erkenning zo node gemist hebben.

Deze dag was niet het moment om hier nader op in te gaan. "Maar wat gebeurde, wel heel droevig is....", zuchtte de secretaris. Nederland was de enige geallieerde partner, die z'n mensen in de steek gelaten heeft. Het land betaalde niet, hoewel het hiertoe verplicht was volgens Artikel 2 van de Krijgswet. Daarom zette ir. Vrijburg zo'n 30-40 jaar later, een geweldige actie op touw. Daar is f 7.500,- uitgekomen. Een bedrag dat feitelijk het tienvoudige of meer heeft moeten zijn. In dit denken, staat Dros trouwens niet alleen. "Maar eerst ga ik om de tafel zitten", vervolgt de secretaris. Eens kijken of we volgend jaar een gewone reünie kunnen houden....

K. Anon

GEVONDEN

Sobat L. Buma, Vondelstraat 19, 9363 BK te Marum, telefoon 059442784 vond op de terugweg na de herdenking te Roermond een zogeheten opgemaakt militair onderscheidingsteken waarop bevestigd het Ereteken voor Orde en Vrede met de jaargespelen 1948 en 1949, voorts een goudkleurige medaille met de cijfers XXXV, het lint oranje-wit-blauw. De onderscheiding was opgemaakt door de v.m. firma van Wielick, Noordeinde Den Haag. De verliezer kan zich met de vinder in verbinding stellen.

Wij danken sobat Buma voor zijn berichtje. Veel succes met uw afdeling, te zijner tijd komen wij u met de filmdienst bezoeken.

Boeken

Sobat G. van Dijk, Papaverlaan 29, 3053 DP Rotterdam, telefoon: 010-4224921, ex sergeant van het Verbindingspeloton van de Staf 1e Infanterie Brigade "1e Divisie 7 December", echt een naam voor een visitekaartje, zoekt 2 boeken. Het eerste, hoe kan het anders heet "Wij werden geroepen" en de "Laatste actie" van de onvergetelijke Alfred van Sprang. Sobat was destijds ernstig gewond en heeft 9 maanden in hospitalen doorgebracht. Wie kan hem aan één of beide boeken helpen?

Beste sobat, mij is een goed adres bekend, mogelijk ook interessant voor anderen van een specialist op dat gebied:

BOEKENZOEKDIENTST W.G. Meinen, Boek/Foto Militaria Expos. Postbus 6129, 3002 ZZ Rotterdam, tel. 010-4378963.

Elk uitverkocht of moeilijk te verkrijgen boek wordt door zijn Boekenzoekdienst opgespoord. Hij is oud Indiëganger en Koreaganger (VOKS) is (Vereniging Oud Korea Strijders).

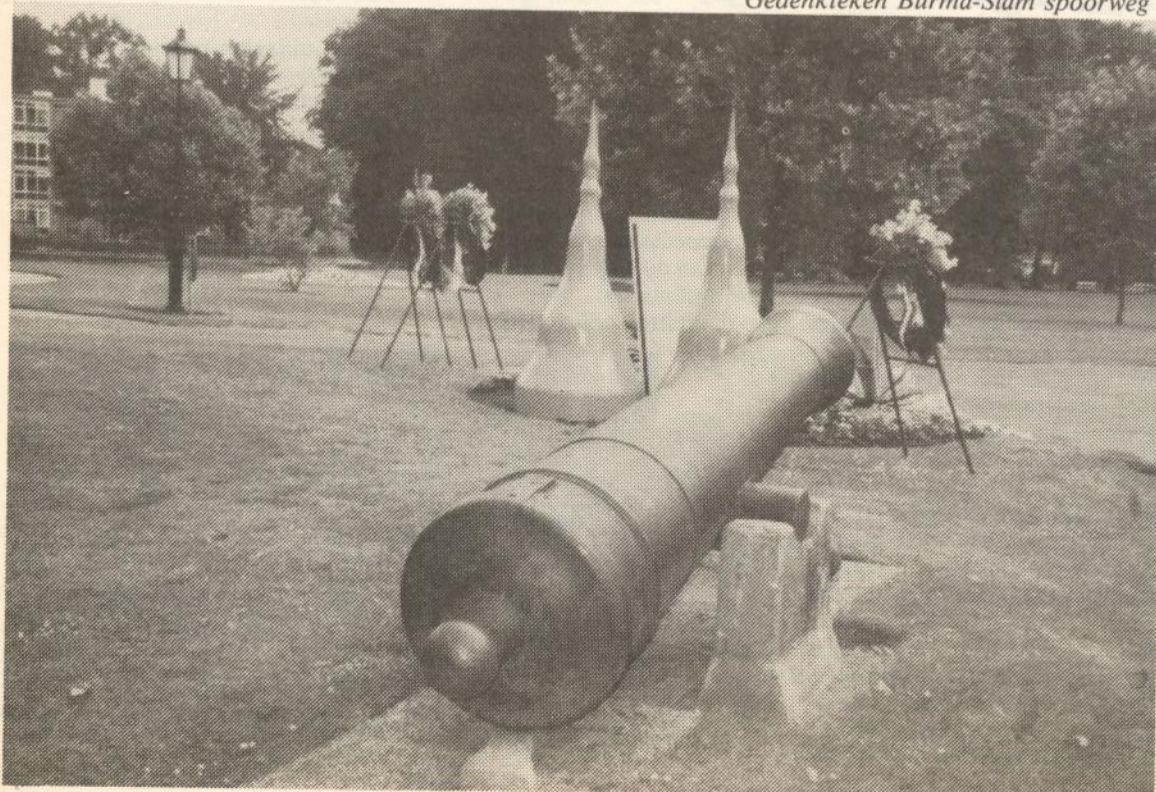
Sobat A. van Helvoort, Akkerstraat 1b, 5251 EA Vlijmen, telefoon: 04108-2926 respecteren wij voor het feit dat hij naast een door hem uit te geven boek "Dorp en dessa" ook nog een permanente tentoonstelling wil oprichten waarvoor hij de medewerking vraagt van onze sobats die hem aan velerlei materiaal/materieel zouden kunnen helpen.

William Burgg, J.P. Coenstraat 98, 1215 KW te Hilversum, telefoon: 035-219719 of 020-6622832, zoekt oude uniformen van vóór 1940. Een oud militair kleermaker die altijd vlot voor ons moest klaar staan willen wij hierbij helpen. Belt u hem eens.

Tenslotte zoekt B. Fischer, Patrijzendonk 16, 4711 LB te St. Willebrord een officiersoverhemd maat 41 en wat gele blanco. Wie weet daar aan te komen, telefoon 01653-6388.

Uw redactie sluit hierbij dit bont allerlei af met de mededeling dat dergelijke berichten niet meer geplaatst kunnen worden in verband met de beperkte plaatsruimte, sorry, maar het kan niet anders.

Gedenkteken Burma-Siam spoorweg

Vandaag stonden we even stil

Op 15 augustus 1989 stonden Vaandelwacht en Tamboerkorps van het Regiment Van Heutsz aangetreden bij het Indisch Monument in Den Haag, onder een wisselvallig bewolkte hemel. Af en toe werden de trieste hoofdrolspelers van het smetteloos witte monument beschenen door een langstrekken- de zonneflard. Vandaag was het 44 jaar geleden dat, de Japanse overheersing in Zuid-Oost Azië werd beëindigd. En dit betekende voor het Koninkrijk der Nederlanden, het definitieve einde van de Tweede Wereldoorlog. Aldus R. Boekholt, Brigade-Generaal tit. der Fuseliers en Voorzitter "Stichting Herdenking 15 augustus 1945". Deze dag is voor de Indische gemeenschap een dag van herdenken en bezinning. Men denkt dan aan de militairen-en burgerslachtoffers uit de periode 1941-1945. Aan de heroïsche taakuitvoering van strijdkrachten en Gouvernementsmarine - aan ontberingen in de krijgsgevangen-en burgerkampen. Van de ruim 163.000 mannen en vrouwen, heeft 18% de oorlog niet overleefd. Van de Geallieerde gevangenen stierven 25% in de Japanse kampen. We denken terug aan de ontberingen en het onzekere bestaan van hen, die buiten de kampen leefden. Velen van hen werden gearresteerd op verdenking van spionage-en sabotage activiteiten. De grote Kempei-Tai processen hebben aan vele duizenden het leven gekost. Van Nederlanders en Indische Nederlanders. Daarom vergeten wij het Indisch Verzet niet! Ook was een woord van bezinning op diens plaats ten aanzien van het onmenselijk lijden van het Indonesische Volk. In het bijzonder voor de 294.000 Romusha (arbeiders). (In feite waren het werkslaven), waarvan 85% de

hel niet heeft overleefd. Het Indisch Monument vormt een symbool voor de strijd tegen onderdrukking en het ondergaan van onnoemelijk veel menselijk leed. Het monument voorziet duidelijk in een behoefte. Hetgeen weer bleek in de turbulente periode rond het overlijden van keizer Hirohito. We hadden behoefte aan een stil samenzijn - stil aan onze doden denken. Wij waren bijeen en voelden ons machteloos. Maar uit dit stil verdriet is een bloem ontsproten - de bloem van grote saamhorigheid. Welke wij zelden zo sterk hebben mogen ervaren. Het is natuurlijk minder juist om haat-gevoelens te blijven koesteren - hen levend te houden: Wel moet het ons blijven herinneren aan hetgeen ginds gebeurd is. Laat het monument daarom bovenal het symbool blijven voor het werken aan het behoud van de vrede....

'n Werkelijkheid

Toen volgde de declamatie van een scholier van het Nederlands Lyceum te 's-Gravenhage. Het was een schildering van een werkelijkheid. De laatste loodjes van een bang leven tussen hoop en vrede. Het vertelde van kampbewoners, die hoorden dat de grote oorlog was afgelopen. Gisteren werd het kamp bezocht door een medewerker van het Rode Kruis - het hele kamp stond op z'n kop. Een sfeer van opgewonden enthousiasme golfde over de mensen heen. Deden allemaal dingen, die van de Nip niet mochten - want de vijand waagde zich niet meer in het kamp. Vrijdag 17 augustus 1945: de Jap heeft alles ontkend, maar men fluisterde dat het kamp morgen door een bevriende bezetting zou worden overgenomen. Achtien augustus: nog steeds was de drie-

kleur niet gehesen. Dinsdag 21 augustus: de situatie wordt nijpender - geen groenten meer, maar wel een waterig lepeltje bouillon. Donderdag 23 augustus: twee B-25 "Mitchel" bommenwerpers scheerden laag over het kamp heen. Ronkend vlogen de gecamoufleerde vogels in grote cirkels - en ze kwamen, telkens en telkens weer. Hun rood-witblauw contrasteerde scherp tegen een onweersbevolkte hemel. men was vrij! Maar Hoe vrij? Hierover had men nog niet nagedacht. Maar die uitgemergelde mensen voelden zich uitgelaten en blij; nooit meer honger - de familie gauw bijeen. Maar het kampeven bleef moeilijk. men zou het moeten volhouden. Nog heel even maar... Dinsdag 7 november: buiten het kamp leven, bleek zo mogelijk nog moeilijker. In Soerabaja werd het zo gevaarlijk dat, men er de mensen ging evacueren. Vandaag zat men tenminste op een oorlogsschip dat, naar Singapore koerste. Veel heeft men moeten achterlaten - dierbare herinneringen inclusief. Maar men voer naar de veiligheid! Nauwelijks 24 uur later, zat men weer in een kamp. Opeengepakt en wel....

Troost

Ds. J. Colijn stelde toen dat het tot december 1949 duurde, alvorens onze driekleur in Nederlands Oost-indië voorgoed gestreken werd. Het was een moment die een tijdperk van ruim drie eeuwen op bittere wijze heeft besloten. Wanneer men op afstand terug kijkt op deze periode, men ook de fouten en gebreken van ons als koloniale mogendheid kan ontdekken. Maar toch kan men nooit de geweldige inzet van vele duizenden mensen wegcijferen. Want zij maakten het leven op deze eilanden mogelijk. Het leven van ons verschilde met het leven ginds. En hoe verschillend dit was, ons duidelijk wordt wanneer we de merkwaardige geschriften van Dipo Negoro lezen. Dipo Negoro was een Indonesisch strijder, die het Nederland in de jaren 1825-1830 (tijdens de Java Oorlog) heel moeilijk heeft gemaakt. Hij en Multatuli hebben ons duidelijk doen voelen, hoe groot deze afstand was. Maar toch blijven onze gedachten dwalen naar ontroerende momenten uit onze Tropicentijd. De schoonheid van een land met diens eigen sfeer - samengebundeld tot impressies die wij enkel kunnen delen met hen die eens hetzelfde hebben ondergaan. Dominee Colijn bleef een twee en een half jaar in de Tropen. Voor hem zijn er avonden dat, hij weer de betovering ondergaat van een imponerende Goenoeng Slamet. De paarse gloed van merkwaardige luchten in verschillende nuances. En dat ontroerde je tot in het diepste van je hart. En dan is er het bevrijdende: "... O ja, zó was het...!" Ook heeft men gesproken over de mystiek en het geheim van het Oosten. En wanneer men er de geschriften van Daum's "Goena-Goena" op na slaat, begrijpt men hoe die mensen daar geleefd hebben. Een sfeer die zo sterk afweek van het onze. Daarom kan Colijn het zich voorstellen dat dit alles, iets geeft van verdriet - alles is voorbij. De tijd van herinneringen - geweldige herinneringen - maar voor velen bittere, smartelijke herinneringen. In het psalmboek van Israël, vinden we een schat van aangrij-

Ds. J. Colijn

pende liederen. In psalm 94 staat onder meer: "...wanneer vele gedachten mij bestormen, heeft Uw troost mij weer blijdschap gegeven...." En dit is een gedachte, die past bij dit moment. Want wij allen kennen momenten waarop je je ziel niet hebt laten troosten, of je niet getroost wilde worden. Omdat je het gevoel had dat, je dit niet kon. Troost is een prachtig woord - een moeilijk artikel in s'mensen handen. Want doorgaans komen we niet verder dan tot 'schrle troost'. Maar de troost in bovenstaande psalm, wordt aan God toegeschreven. Misschien helpt het ons niet verder. Want wat is de troost van God? In het Oude Testament - waarin deze psalmen staan - zegt een van de profeten als eenmalige uitdrukking in de Bijbel dat God ons troost, zoals onze moeder ons eens troostte... Dat Hij als een moeder Zijn hand op ons neder legt. En hiermede ons door bitterheid van gedachten en verdriet henen leidt, om ons de weg te wijzen naar de toekomst.... Hierna werd het "Onze Vader" gezongen voorgedragen door Norty Davies. Gevolgd door het "wilhelmus" en eerbetoon. Er werden kransen gelegd, waarna een defilé van alle aanwezigen volgde. In de voortschrijdende

stoet zagen we onder meer drs. R.F.M. Lubbers, Minister-President ad-interim, Luitenant-Generaal bd. F. van der Veen, mevrouw H.T. Spoor-Dijkema, Majoor bd. S. Lapré, Ridder Militaire Willemsorde en de heer M. Romli, Ambassadeur van Indonesië, waarmede het buiten-gebeuren op waardige wijze werd besloten.

A. Anon

COLOFON

Algemeen voorzitter:
J. Dijkema,
Merelhof 159,
2251 DC Voorschoten,
tel. 01717-8862,
Postbanknummer 42.39.398,
Amrobanknummer
45.85.91.300
t.n.v. VOMI Voorschoten

Vice voorzitter en waarnemend secretariaat
G.M. Determan,
Brongras 68,
3068 PB Rotterdam,
tel. 010-4206138

Financiële Zaken
D. Mennens, Lijsterlaan 12,
3055 CH Rotterdam,
tel. 010-4188239

Redactieadres/Advertenties
J.P.C. Rausch,
Koningin Wilhelminalaan 387,
2274 AK Voorburg,
tel. 070-857934

R. Grit,
nr. 90,
9458 TD Balloo,
tel. 05924-1361

Ere-leden
L.J. Berenbroek,
J. in de Berken,
mevr. I.J. Zanting-Edens,
Ant. P. de Graaff

Voorzitter Sociale Commissie
Victor Bridié,
van Nijenrodestraat 117,
2597 RL Den Haag,
tel. 070-280158

Filmdienst
J. de Wit,
Molenbrink 60,
2553 GR Den Haag,
tel. 070-977822

Ledenadministratie
N. den Hollander,
Staringstraat 218,
5343 GL Oss

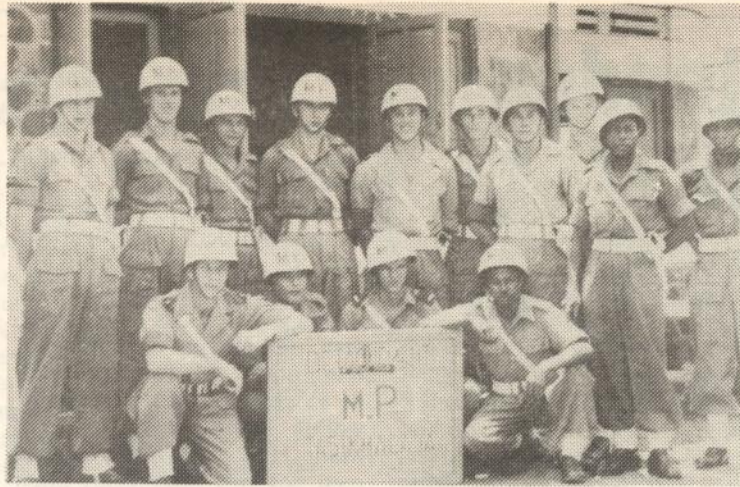

Toespraak van de voorzitter "Stichting Herdenking 15 augustus 1945" R. Boekholt.

Opsporing...aanhouding en bekendmaking verzocht.

Romke Zijlstra was schipper in Indië op een LCVF bij het korps Vaartuigendienst. Hij heeft gevaren op het Tobameer met thuishaven Prapat. Zijn tochten gingen ook door de Riouwarchipel, thuishaven Pinang. Daar heeft hij gevaren met de "BOLLE". Eigen naam niet bekend. De "BOLLE" is geboren in Tzum bij Franeker. Romke Zijlstra woont 9120 Avenue South Bloomington, Minnesota U.S.A. 55431. Romke al moeten ze heel Tzum met een zaklantaarnt uitkammen, de BOLLE komt boven water. Het Friese Bataljon laat je nooit in de steek. Ook kunt U schrijven naar G. v.d. Sluis, De Hoge Kampen 8, 8141 VL te Heino, telefoon 05729-2872.

Onze actieve medewerkster van het VK K.N.I.L. mev. J.M. Holewijn was niet op de verloving van H.M. Holewijn en mej. B.O. Henga op 11-9-1948. Deze verloving werd gevierd op het adres Multatuliboulevard 48 te Bandoeng. Voor een bloemetje is het wat aan de late kant. Toch wil mevrouw Holewijn graag weten wie H.L. Holewijn was en wie daar iets van weet. Reacties: Mevr. J.M. Holewijn, Pampus 6 2036 TA Haarlem. V.m. Sergeant-majoor Herik Schrik zoekt contact met sobat's van IV 5-7 R.I.Melden in eerste grijs, scherpe vouw in de broek en goed geschoren. Zo waren die sergeanten-majoor. Peletonsgewijze aantreden voor zijn bureau Druwerbrink 164, 7812 TL

Emmen. Telefonisch te bereiken 0591043169.

Sobat J. Niessen, Constantiastraat 6, 1215 CJ te Hilversum, zoekt zijn oude sobat genaamd: Prins uit Amsterdam. Zij behoorden in de jaren 1949-1950 bij LTD 720 te Pem.Siantar. Sobat Prins was daar smid. Wie smeed beiden weer samen? Stuur even een berichtje over de verblijfplaats van sobat Prins.

Vriend J.J. Pesulina Akkerwinde 323, 2906 XS, telefoon 0104587489 (uitslovers daar met zo'n groot telefoonnummer) te Capelle aan de IJssel. In ons dorp Den Haag krijgen wij er in december ook een nummer bij, dat wilde ik eerst nog even kwijt. Hij behoorde tot het 30e verzorgingspeloton te Buitenzorg o.l.v. de 1e Luitenant van Ardenne (een zeer bekende naam bij het K.N.I.L.) Hij zoekt contact met zijn dienst-

makkers Jan van 34 A.A.T., Smeets, Boudestein voor de kazerne. Verder bij de theefabriek Santoza met sergeant de Jager, v.d. Berg, Jullink, Frans, Jan Boudestein en dan een hele jaarlijkse foto waarop verzoeker geheel rechts n.b. met geweer staat afgebeeld. (Mag niet van Herman).

Daarbij bevinden zich met korte broek 1e Lt van Ardenne, de

Boer, Bakker, v.d. Berg en de toen al overleden sobat van Doorn.

Tenslotte nog een foto, 4 M.P.1 uit Tasikmalaja. Het Korps Militaire Politie werd destijds uitgebreid met leden afkomstig van diverse onderdelen. Wie van U herkent zich op deze foto of kan nadere inlichtingen verstrekken? Gaarne Uw bericht aan sobat A.J. van Veen, ledenadministrateur van de Stichting Marechaussee. Contact, Wingerdweg 69, HS 1032 AA Amsterdam. Oud marechaussee en Militaire Politie mannen schrijft hij graag in als lid.

Stichting Veteranen Platform
Correspondentie-adres:
Postbus 125, 3940 AC Doorn
Tel. 03430 - 14941

Op donderdag 21 september heeft in Doorn de officiële presentatie van de stichting Veteranen Platform in aanwezigheid van Z.K.H. Prins Bernhard plaats gevonden.

Ter gelegenheid hiervan werd aan de Prins, die het Veteranen Platform een warm hart toedraagt, de beleidsnota van het Veteranen Platform aangeboden.

ACTIE PROGRAMMA

1. Algemeen

De opsomming van het hierna volgende wenspakket zoals vervat in de probleem-categorieën immateriële problematiek, materiële problematiek en erkenning, beoogt géén prioriteitsstelling aan te geven.

2. Structurele/organisatorische vraagstukken

Teneinde op voortvarende wijze inhoud en gestalte te kunnen geven aan een *veteranen-beleid*, is het noodzakelijk:

- Een "aanspreekpunt voor Veteranen" in te stellen binnen de organisatie van het Ministerie van Defensie.
- Dit aanspreekpunt coördineert bevoegdheden toe te kennen ten aanzien van andere Ministeries die Overheidsverantwoordelijkheid hebben op het gebied van Veteranenzorg.
- Een periodiek overleg tussen dit aanspreekpunt met de stichting VETERANEN PLATFORM te bewerkstelligen.

3. Wensen m.b.t. de IMMATERIELE problematiek

- Immateriële hulp te doen verlenen los van de vraag of aan betrokkene een militair (invaliditeits) pensioen toegekend is.
- In het gestructureerd overleg tussen de Overheid en de stichting VETERANEN PLATFORM na te gaan in hoeverre een verdere ontwikkeling van immateriële hulpverlening kan worden bevorderd.
- Te bevorderen dat specifieke kennis over de omstandigheden waaronder de Veteranen hebben gediend en de daaruit voortvloeiende problemen op immateriële gebied, wordt overgedragen aan hulpverleningsinstanties in de gezondheidszorg en in de maatschappelijke dienstverlening.
- Te bevorderen dat de "War Pension Scale" (d.d. 1.1.53) wordt bijgesteld tot een eigentijds nationaal meetinstrument ter vaststelling van lichamelijke en psychische (PTSD) invaliditeitspercentage.

4. Wensen m.b.t. de MATERIELE problematiek

- De problematiek van het ontbreken van financiële

compensatie voor buitengewoon lange dienstvervulling als militair, alsmede de mogelijkheid van het toekennen van een éénmalige uitkering aan Veteranen, die géén Overheidspensioen hebben op basis van hun diensttijd, diepgaand te bestuderen teneinde tot een verantwoorde oplossing te komen.

- Bij de beslissing over wetswijzigings-voorstellen naar aanleiding van het rapport van de "Commissie Van Dijke" de mogelijkheid open te houden dat Veteranen ook na hun 65ste levensjaar een pensioen, respectievelijk een pensioenverhoging terzake van invaliditeit of toenemende invaliditeit kunnen aanvragen.
- Contact op te nemen met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om na te gaan in hoeverre - rekening houdende met het bepaalde in het Verdrag met Canada inzake sociale zekerheid van een gelijke behandeling van de naar Canada geëmigreerde en de in Nederland wonende Veteranen sprake is.
- Een diepgaand onderzoek te laten instellen naar de wijze waarop alsnog zou kunnen worden overgegaan tot het uitbetalen van achterstallige soldij, die aan sommige Veteranen niet uitbetaald is.
- Te bevorderen dat bij het houden van een herdenking en/of reünie door Veteranen in een kazerne, de door de Veteranen Reünie Commissie aan het Rijk verschuldigde kosten in den vervolge ten laste van de Defensiebegroting kunnen worden gebracht.
- Een diepgaand onderzoek te laten instellen naar de wijze waarop alsnog zou kunnen worden overgegaan tot uitbetaling van achterstallige salaris/soldij aan reserve-officieren en dienstplichtigen (waaronder onderofficieren), die in het voorjaar 1943 in Duitse krijgsgevangenschap werden gevoerd.
- Te bevorderen dat aan Veteranen en Oorlogsvrijwilligers overeenkomstige faciliteiten worden verleend als thans het geval is ten behoeve van dienstplichtigen in de stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen.
- Te bewerkstelligen dat de procedures ten behoeve van beslissingen op aanvragen om toekenning of verhoging van een militair invaliditeitspensioen worden bekort en versneld.
- De voorlichting over de financiële voorzieningen voor Veteranen zodanig te verbeteren, dat daarvan een zo goed en volledig mogelijk gebruik kan worden gemaakt.
- Te bevorderen dat bij toelating tot het Koninklijk Tehuis van Militairen "Bronbeek" voorrang wordt verleend aan Veteranen, zulks zoodoorg met voorbijgaan aan of wijziging van de huidige toelatingseisen.
- Te bevorderen dat "Korea-verbandacties" rechtspositioneel gelijk worden gesteld aan "O.V.W.-verbandacties".
- Het bij Wet doen vaststellen dat een invaliditeitsuitkering op basis van de Algemene Militaire

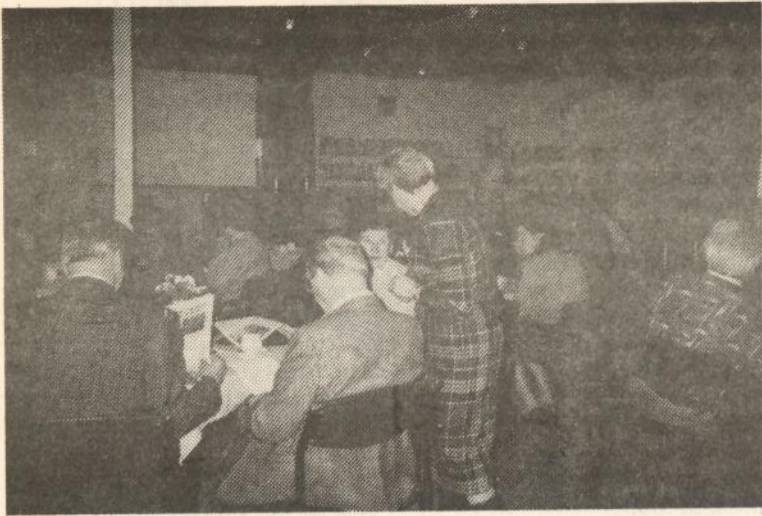
Pensioenwet 1922 wordt aangemerkt als "schade-loosstelling" en derhalve niet van invloed mag zijn bij het vaststellen van de hoogte van uitkeringen als - bijvoorbeeld - IOAW.

m. Erkenning en verbetering van de positie van de levenspartner/verzorgster van de invalide Veteranen.

5. Wensen m.b.t. ERKENNING

a. De mogelijkheid te openen om:

- het Ereteken voor Orde en Vrede ook uit te reiken aan Veteranen die in de laatste maanden van 1949 respectievelijk begin 1950 in het voormalig Nederlands-Indië (Indonesië) aankwamen om aldaar dienst te doen;
 - aan die Veteranen die in de periode 1958 t/m 1961 tenminste 3 (drie) maanden in Nieuw Guinea dienden, alsnog het NieuwGuinea-Herdenkingskruis uit te reiken.
- Een onderscheidingsteken in te stellen voor alle voor alle Oorlogsvrijwilligers, zoals bepaald in artikel 6 van het O.V.W. besluit (KB nr 1 van 1 oktober 1944, Staatsblad E 129), ongeacht of danwel op welk tijdstip zij in het voormalig Nederlands-Indië aankwamen (dit naar analogie van vergelijkbare onderscheidingen in België, Canada en Frankrijk om die reden verleend). Daarbij waren ook te betrekken de vrijwilligers, die in 1945 en 1946 in Indië tot het "KNIL" toetraden.
 - Een onderscheiding in te stellen voor diegenen, die bij dienstvervulling gewond zijn geraakt, zulks naar analogie van de Amerikaanse "Purple Heart"-onderscheiding.
 - Het alsnog versneld doen uitreiken van aan rechthebbende (reeds) toegekende onderscheidingen, die zich nog bij het Ministerie van Defensie bevinden.
 - Het opnieuw openstellen van de mogelijkheid aanspraak te maken op het Oorlogsherinneringskruis en het Mobilisatiekruis.
 - Het tijdstip van de Nationale (Doden-Herdenking) te ontkoppelen van de plaatselijke Dodenherdenking van de stad Amsterdam, en tijdens de plechtigheid ook aandacht te schenken aan de Veteranen uit de Tweede Wereld Oorlog en daarna, onder meer door aanwezigheid van die Veteranen-organisaties met hun vaandels.
 - Het opheffen van de bepaling dat de vóór het 18e levensjaar doorgebrachte militaire diensttijd niet als werkelijke dienst wordt aangemerkt.
 - Het doen plaatsen van de twee urnen met aarde uit de Oorlogsgraven in het voormalig Nederlands-Indië (1945 - 1950) respectievelijk Korea (1951 - 1953) in het Nationaal Monument op De Dam te Amsterdam.
 - Een diepgaand onderzoek te doen instellen naar de wijze waarop de rechtspositie van voormalige KNIL-militairen kan worden gelijkgetrokken met die van de Veteranen van de Nederlandse Krijgsmacht.

Zorg dat je er bij komt...

Het is de filmdienst gelukt een machtiging te verkrijgen van de Rijksvoorlichtingsdienst. Met deze machtiging wordt het nu mogelijk een aantal zeer exclusieve films in het programma op te nemen waarvan het vertoningsrecht alleen voor de V.O.M.I. zal gelden. Met het oog op het exclusieve karakter van deze films die reeds medio september beschikbaar zullen zijn, heeft het Algemeen Bestuur de volgende maatregel in werking doen stellen:

Het zal niet toegestaan zijn video-opnamen te maken of op een andere manier integraal of gedeeltelijk tot duplicatie van de films te komen zonder schriftelijke toestemming van de secretaris.

Vermoedelijk zal de programmering er als volgt uit kunnen zien:

a: De bevrijding van Nederlands Indië, in drie aktes, waarin in akte 1 ondermeer een filmverslag van een zuiveringsactie, waarbij Japanners gedood en krijgsgevangenen genomen worden, het verzorgingswerk door de Nica en het weer in dienst treden van bevrijde KNIL-krijgsgevangenen

Akte 2 doet verslag over een Nica-patrouille die wordt uitgezonden naar een plaatselijke onderwijzer die inlichtingen geeft over de Japanse bezettingstijd, een onderzoek naar achtergelaten Japanse medische voorraden en geallieerde luchtaanvallen met jachtbommenwerpers op gronddoelen.

In akte 3 zien we hoe uit krijgsgevangenschap bevrijde KNIL-militairen worden gekleed en gevoed en per Dakota-squadron naar Merauke worden overgebracht. Verder ondermeer beelden van de malariabestrijding in Hollandia.

b: Linggadjati in de branding, in zeven aktes, een Nederlandse documentaire over de eerste politionele actie in Indonesië. In de eerste akte o.a. beelden van:

- Japanse capitulatie op verschillende plaatsen in Azië;
- Japanse interneringskampen in Nederland Indië;
- Aankomst van de geïnterneerden per trein;
- Nationalisten die het Indonesische volk oproepen voor de strijd tegen Nederland;
- Aankomst van Nederlandse troepen en Nica-personeel in de haven van Djakarta.

Akte 2 handelt over de volgende onderwerpen:

- De conferentie van Malino;
- De aankomst van vertegenwoordigers van de Nederlandse

en Nederlands-Indische Regeringen en de Commissie-Generaal te Pontianak en de ondertekening aldaar van het instellingsdokument van de Daerah Istimewa van West-Borneo;

- De ondertekening van de (ontwerp) overeenkomst van Linggadjati;
- Beelden uit Japanse bezettingstijd;
- De Republikeinse delegatie te Batavia vlak voor het afbreken van de onderhandelingen gevolgd door de eerste politionele actie.

De derde akte bestaat uit twee gedeeltes:

- Aankondiging van de eerste politionele actie;
- Verloop van de politionele actie in West-Java.

De vierde akte behandelt het verloop van de eerste politionele actie in Oost-Java, zoals die is uitgevoerd door de militaire colonnes Rood en Wit.

De aktes vijf t/m zeven geven verslag van het verdere verloop van de actie en de opmars van mariniers en landmachttroepen.

c: "Nieuws uit Indonesië" is een reportage van de aankomst per S.S. Klipfontein van Nederlandse troepen, de zgn. 7-december divisie, in Tjandong Priok.

Tevens een verslag van de aankomst van de Commissie-Generaal in Indonesië bestaande uit de heren Schermerhorn, Van Poll en de Boer en opnamen van de landing van Nederlandse troepen op Lombok. De aankomst en ontschepping van Nederlandse troepen en officieren in Mataram.

Een ander onderwerp in deze compilatiefilm is het beruchte vrouwenkamp Tjideng te Batavia.

d: "Wordende Wereld" is verdeeld in twee delen waarin men in het eerste deel een reportage te zien krijgt van de militaire samenwerking tussen Nederlandse

Rectificatie:

In ons vorig nummer stond ten onrechte: Brigade-Generaal. Dit moest zijn: Generaal-Majoor b.d. Epke. Onze excuses.

en Republikeinse (T.N.I.) militairen ter uitvoering van de op 3 augustus 1949 afgekondigde orde tot staking der vijandelijkheden.

Het tweede deel is een film over het leven van de Nederlandse soldaat in Nederlands-Indië waarin ondermeer beelden van de dagelijkse besommingen op een buitenpost.

Verder rest het ons te vermelden dat dit slechts een greep is uit het beeldmateriaal dat de V.O.M.I.-filmdienst recentelijk ter beschikking is gekomen. Verder zijn de onderwerpen vermeld bij de diverse titels ook slechts een greep uit het aanbod daar het te ver gaat alles volledig te vermelden.

Voor meer informatie kunt u natuurlijk altijd terecht bij ondergetekende. Rest het mij te vermelden dat de volgende voorstellingen reeds besproken zijn: 14 okt. 14.00 uur, Bilj. centrum Weena, Kipstraat 29, Rotterdam

17 okt. 20.00 uur, Rest. De Sterren, Epe

20 okt. 20.00 uur, P.M.T., Nieuwe Kazernelaan 4, Ede

24 okt. 20.00 uur, Coevorden

28 okt. 13.00 uur, Bowlingcentrum De Zoete Inval, Haarlemmerliede

4 nov. 13.00 uur Clause Partijhouse, Alkmaar

9 nov. 20.00 uur, D.C.V.B., Brandt Buijsstraat 3, Dordrecht

14 nov. 20.00 uur, Café Arends, Dorpstraat 32 Lattrop, Denekamp

21 nov. 20.00 uur, Rest. IJsselmeer, Harderwijk

23 nov. 20.00 uur, De Terp, Valkenburg

27 nov. 19.30 uur, „Harmonie” Kapelstraat, Beek en Donk.

28 nov. 20.00 uur, De Schakel, Beatrixlaan 31, Dirksland

30 nov. 20.00 uur, K.M.T. geb., Akenstraat, Den Haag

12 dec. 20.00 uur, Rest Assing, Hengelostraat 437, Enschede

11 jan. 20.00 uur, Duiv. Comp. Centrum, Coldenhovelaan, Maasland

16 jan. 20.00 uur, Zaal Mulder, Gramsbergenweg 68, Hardenberg

1 febr. 20.00 uur, De Til, Breestraat 1, Giessenburg

12 febr. 20.00 uur, Rest. Urbana, Wipstrikerstraat 213, Zwolle

15 mrt. 20.00 uur, Rijngaarde 1, Bodegraven.

J.J.H. de Wit

Bodegraven en omgeving bijeen

Sociale
Commissie
V.O.M.I.

Nog steeds bereiken ons verzoeken om uitleg hoe het nu precies staat met de geplakte "rentezegels".

Door de werkgever werd voor de werknemer per week 1 zegel op 'de rentekaart geplakt en deze rentekaarten werden periodiek door de werkgever aan de Raad van Arbeid afgedragen.

De te plakken zegels varieerden van 25, 30, 40, 50 en 60 cent al naar gelang geslacht en leeftijd. De wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering van 1 juli 1967 kwam goeddeels voor de Invaliditeitswet in de plaats en men besloot toen tot een gefaseerde liquidatie van de wet.

1 juli 1967.

Vanaf die datum kon een bepaalde categorie verzekerden op aanvraag de betaalde premie met samengestelde interest afkopen. Voor toelichting hierover kunt u zich wenden tot uw Afdelingsbestuurder van Sociale Zaken, die U op blad 3 kan terugvinden.

1 januari 1976.

Vanaf die datum werden geen Ouderdomsrenten en Weduwenrenten meer toegekend.

Voor dienstplichtige militairen gold in het algemeen een verzekeringsplicht.

Door het Rijk is voor hem premie afgedragen (f. 0,25 p/week).

Militairen die een vrijwillige verbintenis waren aangegaan, (oorlogsvrijwilligers) hadden geen premieplicht indien aanspraak bestond op een militair pensioen. Bestond er evenwel geen recht op een pensioen, dan ontving de militair bij het verlaten van de dienst een eenmalige uitkering. De zogenaamde wiskundige reserve (gereserveerd premiebedrag). Dat verklaart de verschillen in hoogte van de geplakte rentezegels en het feit dat er voor een bepaalde categorie militairen niet geplakt is.

Tot slot nog het volgende.

Het is vrijwel zeker dat de nu nog bestaande regelingen versneld worden geliquideerd, hetgeen inhoudt dat alle rechthebbenden in 1990 en 1991 de nog verschuldigde afkoopssom uitbetaald krijgen, ook al zijn zij nog geen 65 jaar. Het is verstandig de berichtgeving in de media te blijven volgen.

Hebt u er toch nog problemen mee aarzel dan niet uw Afdelingsbestuurder van Sociale Zaken om nadere inlichtingen te vragen.

V.B.

sta ons bij
sociale Commissie
V.O.M.I.
andere bij te staan

Sociale Commissie

Wil de familie de Sociale Commissie direkt berichten als een van onze leden in het ziekenhuis

is opgenomen of is komen te overlijden.

Sociale Commissie

Kent u of vermoed u een sociaal probleem van een sobat in uw omgeving, aarzel dan niet maar geef het door aan de Sociale Commissie.

Sociale Commissie

Zij die met vakantie zijn geweest, welkom thuis. U bent nu allemaal weer goed uitgerust. En laten wij het nieuwe seizoen goed beginnen en ieder een nieuw lid aanbrengen. Succes!

V.B.

sta ons bij
sociale Commissie
V.O.M.I.
andere bij te staan

ALSTUBLIEFT.

Helpt ons vrienden met moeilijkheden boven water te halen. Ze zijn er, maar komen niet uit zichzelf. De V.O.M.I. is ervoor laten wij er dan ook gezamenlijk voor zorgen dat wij het kunnen doen.

V.O.M.I.

tokeo

Ten bate van het

Fonds Sociale Zorg

nr. 1
Wapenschild V.O.M.I. f. 45,-

nr. 2
V.O.M.I. à f. 25,-

nr. 3
7 December à f. 25,-

nr. 4
Palmboom à f. 25,-

nr. 5
Drietand à f. 25,-

nr. 6
Oorlogsvrijwilliger à f. 25,-

Vervolg op pagina 8

NOORD HOLLAND OP WEG NAAR ROERMOND

Nog maar nauwelijks kon de zon haar eerste stralen voor een veelbelovende dag laten zien, of de eerste passagiers, sobats uit Den Helder stapten al in de bus. Ook bij de volgende stations van Heerhugowaard, Alkmaar en Beverwijk stonden onze vrienden keurig op tijd klaar om in te stappen. De meeste waren nog vreemd voor elkaar maar al spoedig ontstond er een "jongens onder elkaar stemming" waarbij we natuurlijk niet de bijdrage van de dames willen vergeten. Dat door die gezellige stemming ook de aandacht van de chauffeur werd afgeleid konden we niet vermoeden maar de goede man vergat haast onze Haarlemse groep op te halen. Geen zorg "effe draaien" en effe meer plankgas en de zaak was weer recht getrokken. Tot slot nog passagiers uit Amsterdam en de tocht naar Roermond kon beginnen.

Uiteraard snakten iedereen al spoedig naar de koffie die besteld was maar waarna we in eerste instantie door een slecht aangegeven afslag alleen maar mochten ruiken. In Roermond

aangekomen bleek al gauw dat het verkeer, door de enorme opkomst vanuit het hele land, geheel vastzat en we konden dan ook op de minuut as precies op tijd bij het monument arriveren. Een schitterende indrukwekkende plechtigheid stond ons daar te wachten en een woord van dank aan alle voorbereiders en uitvoerenden hiervan is dan ook zeker op haar plaats. Na nog een uurtje in het prachtige stadspark te hebben vertoefd werd de bus weer opgezocht. Onderweg nog lekker eten en dan naar huis. Een simpel verslag maar we hebben met ons allen een heerlijke bustocht gehad die op éénstemmig verzoek absoluut volgend jaar herhaald zal worden. De strekking van dit verhaal is dat alle sobats (ook al worden er andere reünies gehouden) op 7 september als één man bij ons nationaal monument aanwezig moeten zijn. De buitenwereld tonend en daarbij bedoel ik vooral onze regering, dat het ons menens is.

Aan organisaties de vraag, sluit de rijen in ons alle belang. J. Smeets, reisleader Noord Holland

Die erkenning....

(De uitkijkpost Heiloo en omgeving)
Die erkenning staat centraal bij

zowel de herdenking als het monument. Dat bleek uit een gesprek met de heer J. Smeets uit Heiloo. Hij diende in de late jaren '40 in Indonesië, aan het begin van de eerste politieke actie. Hoe verwarrend het in die tijd was, wordt duidelijk door de commotie, die ontstond naar aanleiding van de publicatie van dr. L. de Jong. Maar ook uit andere geschriften en gesprekken, zoals onlangs nog in een radio-serie van de RVU, kan men opmaken dat het voor alle betrokkenen een grote wirwar was. Internationale druk op de Nederlandse regering uit ondermeer Amerika en Engeland en nationaal onbegrip voor wat er nu eigenlijk gaande was in dat enorme rijk zo ver van huis.

Voor de militairen, die naar Indonesië gezonden werden was het niet anders. Zij hadden, zoals alle Hollanders, nauwelijks de Duitse bezetting achter de rug of ze werden al weer uitgezonden. Voorbereidingen op wat hen te wachten stond waren er nauwelijks, ze werden letterlijk voor het blok gezet. Gemiddeld twee en een half jaar leefden ze een onzeker bestaan met weinig houvast, een onzichtbare vijand en nauwelijks contacten met het Hollandse thuisfront.

Velen kwamen dan ook 'anders' terug dan ze waren toen ze vertrokken. Bovendien werden ze bij hun terugkomst in Nederland geconfronteerd met problemen, waarvoor geen hulp geboden werd. Velen moesten opnieuw beginnen. Het merendeel kon niet terug naar z'n vroegere baas, ondanks eerdere toezeggingen. Ook stuitte ze op onbegrip: hun landgenoten zonder tropenjaren hadden hun (negatieve) oordeel al klaar. Zij kwamen in een isolement, waar ze zelf maar uit moesten krabbelen. Het is pas van een aantal jaren terug dat er meer begrip ontstaat voor wat de militairen in de periode tussen 1945 en 1962 in Indonesië hebben doorgemaakt. Nu hoor je er over praten op radio en televisie, nu kan je erover lezen in verschillende boeken. En ook nu pas, sinds 1988, is er een monument en een nationale herdenking op 7 september. Vanuit het hele land zullen morgen oud gedienden naar Roermond reizen om de herdenking bij te wonen. In verschillende provincies rijden er ook bussen voor mensen, die niet met eigen of openbaar vervoer kunnen reizen.

De betekenis van het monument vindt u terug in "Sobat" juli 1989.

„Wat kijk jij chagrijnig, Sergeant!”
„Haal je de duvel! Ik moest de Kerstpakketten uitreiken en toen heb ik de ouwe er ook een gebracht.”
„Nou, heeft de Majoor je dat kwalijk genomen?”
„Man hou op. Laat 't nou afgestuurd wezen door de afdeling Ongehuwde Vrouwen van het Huis voor Ouder. van Dagen te Alkmaar!”

RAAD VAN ADVIES

Generaal-Majoor b.d. Epke RMWO 4.
Brigade Generaal der Fuseliers R. Boekholt, adj. in b.d. H.M. de Koningin, commandant KTOM 'Bronbeek'.
Kolonel der Cavalerie J. Reitsma, Chef-Staf 1e Divisie '77 December'.
Luitenant Kolonel W. van Ooijen, Stafofficier van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht.

Afdeling Drente

Bijeenkomsten worden gehouden in:

Cafe Brouwer op 9 oktober 1989, aanvang 20.00 uur te Schoonebeek.

Programma: Dia serie "Herinnert u zich nog? van P. v.d. Zee. Coevorden, 24 oktober 1989, Cafe restaurant Arends, aanvang 20.00 uur. Films vertoond door J. de Wit. Zie filmrubriek in ons blad.

Schoonoord op 7 november 1989, Cafe "De Haven", aanvang 20.00 uur. Voor deze bijeenkomst is een spreker uitgenodigd.

Hoogeveen op 13 november 1989, aanvang 20.00 uur. Plaats wordt nader bekend gemaakt.

AFDELING OVERIJSSSEL

Het afdelingsbestuur nam op 15 augustus j.l., namens de gehele afdeling, deel aan de jaarlijkse herdenking, georganiseerd door de "Stichting herdenking gevallen in Z.O. Azië 1941-1949" bij het hiervoor in Enschede opgerichte monument. Namens de VOMI afd. Overijssel werd een bloemstuk met lint bij dit fraaie gedenkteken gelegd temidden van vele andere bloemstukken. Het afdelingsbestuur was uiteraard ook aanwezig op de jaarlijkse herdenking bij "ons aller gedenkteken" op 7 september j.l. te Roermond.

De secretaris van de afdeling Overijssel had het voorrecht in de maand juni j.l. weer een bezoek van vier weken te kunnen brengen aan Indonesië. Het geven van een soort reisbeschrijving zou hierbij te ver gaan doch behalve dat je dan weer a.h.w. bevangen wordt door de sfeer en de "kleur" van dit wondermooie, ons zo goed bekende land, kan worden vermeld dat bij een bezoek aan de erevelden "Menteng Pulo" te Jakarta en "Kembang Kuning" te Surabaya bleek, dat deze erevelden een goed onderhouden en keurig verzorgde indruk maakten, waarvoor alle hulde en waardering. Hoe zou het toch komen dat staande op de erevelden, toch altijd zo'n vreemd gevoel van ontroering zich van je meester maakt....!

Evenals in het vorig seizoen het geval was zal de afdeling Overijssel de komende winter wederom maandelijks voor de leden, donateurs, aspirantleden en verdere belangstellenden, een contactavond organiseren verdeeld over een viertal delen van de provincie en wel als volgt: Dinsdag 14 november 1989, Filmavond in café-restaurant Arends, Dorpsstraat 32 te Latrop, gem Denekamp. Bestemd voor Twente.

Dinsdag 12 december 1989, Filmavond in café-restaurant Assing, Hengelosestraat 437 te Enschede. Bestemd voor Twente.

Dinsdag 16 januari 1990, Filmavond in zaal Mulder, Gramsbergerweg 68 te Hardenberg. Bestemd voor N.O. Overijssel. Maandag 12 februari 1990, Filmavond in restaurant "Urbana", Wipstrikerallee 213 te Zwolle. Bestemd voor N.W. Overijssel.

De avonden vangen aan te 19.30 uur. Alle films zijn nieuw en niet eerder vertoond. Ieder lid of donateur krijgt tijdig persoonlijk bericht thuis. Natuurlijk staat het een ieder vrij zich naar een avond te begeven als hier vermeld, anders dan in het gedeelte

van de provincie waar hij of zij woonachtig is, of meerder avonden te bezoeken. Wij doen een dringend beroep op u allen om uw bekende in uw omgeving woonachtige oud Indië militairen te bewegen deze avond(en) te bezoeken. Het lidmaatschap is f 20,- per jaar. Voor het lidmaatschap alsmede voor verdere informatie kunt u zich wenden tot de afdelingssecretaris als hieronder vermeld.

Heeft u als gevolg van uw diensttijd in Indonesië moeilijkheden op sociaal-psychisch-medisch gebied? (ook indien u geen lid bent van de (VOMI), raadpleeg dan onze sociale contactman t.w. de heer J. Timmer, Valeriusstraat 28, 7604 CP te Almelo, tel. 0549019436.

Voor alle verdere informatie: De secretaris, M.C. Vermeulen, Morslaan 73, 7576 CS Oldenzaal, tel. 05410-12735.

Contributie over-1989:

We naderen het laatste kwartaal van 1989. Het nieuwe seizoen met bijeenkomsten op diverse plaatsen in onze provincie staat voor de deur. Helaas hebben verschillende leden de contributie over 1989 nog niet overgemaakt. Wij verzoeken onze leden dit alsnog te doen door overschrijving op Postbankrekening 420704 t.n.v. Ver. Oud Militairen Indiëgangers, De Hoge Kampen 8, 8141 VL Heino. Hartelijk dank voor uw medewerking.

1 Divisie "7 december"

Hierbij nodig ik U als belangstellende uit voor de jaarlijkse herdenking van de in het voormalig Nederlands Indië gesneuvelde militairen van de "7 December" divisie en de "7 December" bataljons.

De plechtigheid zal op donderdag 7 december 1989 te 14.30 in de kapel en rond het monument op het terrein "Oud Vrijland" te Schaarsbergen (bij Arnhem) plaatsvinden. Na de plechtigheid zal een bijeenkomst in de Officiersmess van de Oranjekazerne worden gehouden.

Ik verzoek de deelnemers aan deze herdenking zich tussen 13.00 en 14.20 uur te willen verzamelen in het, nabij de Oranjekazerne gelegen, KMI aan de Koningsweg 30b.

Wapenbroeders

De Overste was juist in een belangrijke stafbespreking gewikkeld, toen zijn chauffeur binnenkwam:

"Ik heb 'n hond overrejen, Overste."
"Ruk in! Denk je nou heus, dat ik tijd heb om me druk te maken over een dooie hond?"

"Nee, Overste, maar dan is het dik in orde. 't Was Uw eigen hond, ziet U..."

Wapenbroeders

Krijgsraad: "Waarom sloeg je de tandarts tegen de grond!"
Beklaagde: "Hij werkte op m'n zenuwen!"

Vervolg van pagina 7

Fonds Sociale Zorg

verder nu ook nog;
nr. 7

Originele Verenigingsdassen
V.O.M.I. in de kleuren

a. - donkerblauw

b. - donkerrood

c. - donkergroen

met beeldmerk in 15 x 15 mm.
in grijs/zilver ingeweven en de naam VOMI over de das in de kleur van de das blind ingeweven à f. 15,-

nr. 8

Stickers

met beeldmerk (logo) en tekst V.O.M.I. en Vereniging Oud Militairen Indiëgangers met rand teksten en rand wit, fond donker groen en logo zilverkleurig op vel met 2 stuks 0 100 mm. en 8 stuks 0 55 mm. alles halfdoorgestansd
prijs per vel f. 7,-

nr. 9

Balpen luxe

met Parker vulling, in doosje.
Wit met donkergroen logo en verenigingsnaam
à f. 7,50

nr. 10

Balpen normaal
donkergroen met wit logo en verenigingsnaam
à f. 2,50

De vraag naar wapenschilden en diverse insignes overtreft onze verwachtingen maar is helaas niet voldoende om verantwoord tot aanmaak over te gaan.

Er zijn ruim 130 aanvragen binnen gekomen, maar met onze ca. 3.000 leden moeten dat er toch makkelijk veel en veel meer kunnen worden. Vandaar nu dan weer het aanvraag formulier. Wij kunnen de f. 1,75 winst (op de dassen iets meer) zo hard gebruiken voor ons Fonds Sociale Zorg.

sta ons bij
sociale Commissie
V.O.M.I.
andere bij te staan

FONDS SOCIALE ZORG

DIT IS NOG NIET EEN BESTELLING!

Diegene die geïnteresseerd zijn gelieve ondestaande strook ingevuld in een open enveloppe (drukwerk) op te sturen naar de van Nijenrodestraat 117 te 2597 RL 's-Gravenhage.

Ik heb belangstelling voor:

aantal nr kleur à f

aantal nr kleur à f

aantal nr kleur à f

aantal nr kleur à f

Naam en voorletters:

Straatnaam en huisnummer:

Postcode en plaatsnaam:

De eventueel te maken winst is bestemd voor het Fonds Sociale Zorg.